

Külvilág Reggeli Ujság

Noviszád, 1940 aug.

hétfő

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 228. szám

Ma folytatják Turn-Szeverinben a magyar-román tárgyalásokat

Az első határozott lépés a Salzburgban és Rómában lefektetett uton
A bolgár küldöttség elutazott Craiovába, ahol hamarosan aláírják a bolgár-román megegyezést

Ma délelőtt 10 órakor folytatják Turn-Szeverinben a pénteken megkezdett magyar-román tárgyalásokat Erdély ügyében.

Természetesen a közbeeső két nap sem mult el tétlenül, a tárgyalásoknak ez a felfüggesztése azért válszükségessé, hogy Bukarestben a felelős tényezők áttanulmányozhassák a magyar emlékiratot.

Mint a Stefani-iroda Bukarestből jelenti, Károly román király kihallgatáson fogadta Gigurtu miniszterelnököt, Manoilescu külügyminisztert és Pop Valért, a turn-szeverini román küldöttség vezetőjét. Azt a hírt, hogy koronatanácsot tartottak volna Bukarestben, illetékes helyen nem erősítették meg.

Pop Valér meghatalmazott miniszter vasárnap este visszautazott Turn-Szeverinbe, hogy ott a Bukarestben kapott utasítások alapján tegye meg ellenjavaslatait a magyar emlékiratra.

»AZ ELSŐ HATÁROZOTT LÉPÉS«

A Magyar Távirati Iroda jelenti Rómából: Olasz politikai körökben a magyar-román tárgyalásokkal kapcsolatban várakozó álláspontot foglalnak el, mert nem akarnak nyilatkozattétellel elébevégni az eseményeknek. Az olasz sajtó is inkább csak a tárgyalások külsőségeivel foglalkozik.

A Popolo d'Italia szerint Turn-

Szeverin az első határozott lépés a Salzburgban és Rómában kijelölt uton.

A Corriere della Sera szerint a magyar küldöttséget Hóry András személyében a legalkalmasabb ember vezeti. Hóry erdélyi származású, szabadidejét leginkább Erdélyben tölti s így kitünő ismerője az ottani viszonyoknak. Másrészt a román küldöttségnek is több erdélyi tagja van, erdélyi maga Pop Valér, a küldöttség vezetője is.

Visszaállítják az 1912. évi román-bolgár határt

A Stefani-iroda jelenti Szófiából: A bolgár fővárosban megelégedéssel fogadták a hírt, hogy hétfőn Craiovában összeül a román-bolgár bizottság a dobrudzsai kérdés megvitatására. Miután Románia az utóbbi napokban engedékenységet tanusított, itteni politikai körökben valószínűnek tartják, hogy még hétfőn aláírják a végleges román-bolgár megegyezést, amely szerint a két ország között visszaállítják az 1912 évi határt.

BOLGÁR LAPVÉLEMÉNYEK

A Stefani-iroda jelenti Szófiából: A bolgár fővárosban megjelenő »Dnes« legújabb számában azt írja, hogy a román-bolgár megegyezésnek az egész Balkánra kedvező hatása lesz.

A Német Távirati Iroda jelenti Szófiából: A szófia esti lapok annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a román-bolgár tárgyalások tartós megegyezésre vezetnek. A »Mir« szerint a bolgár kormány és a bolgár nép bizik abban, hogy Craiovában igazságos és mindkét felet kielégítő megoldást találnak. A »Szlovo« szerint a vitás kérdések megoldása nemcsak Romániára és Bulgáriára, hanem a többi balkáni államra is üdvös hatással lesz. Ép-

pen ezért szükséges, hogy a craiovai megbeszélésen a józan ész és a jóakarát kerekedjék felül.

TÁRGYALÁSOK A KULISSZÁK MÖGÖTT

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia szerint Románia és Bulgária között a kulisszák mögött hetek óta élénk diplomáciai tevékenység folyik. Raducano román államférfi már régóta Szófiában tartózkodott s amikor meggyőződött a bolgár kormány jószándékáról, visszatért Bukarestbe jelentéstételre. Ennek lett az eredménye az a román emlékirat, amelyet pénteken adtak át Szófiában s amely a craiovai közvetlen román-bolgár tárgyalásokhoz vezetett.

A BOLGÁR KÜLDÖTTSEG ELUTAZOTT CRAIOVÁBA

Az Avala-ügynökség jelenti Szófiából: A Bolgár Távirati Iroda közlése szerint a bolgár küldöttség vasárnap este utnak indult Craiovába. A küldöttség vezetője Pomenov meghatalmazott miniszter, tagjai Popov tábornok, a várnai helyőrség parancsnoka Papanov volt segédtisztviselő elnök, Angelov, a külügyminisztérium főtitkára és Volov igazgató. A küldöttséget több szakértő és titkár egészíti ki.

ESTERHÁZY KIHALLGATÁSON MACH SÁNÓNÁL

Pozsonyból jelenti a Német Távirati Iroda: Mach Sánó belügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta gróf Esterházy Jánost, a Szlovákiában élő magyar kisebbség vezetőjét.

Mach Sánó a magyar kisebbséget érintő ügyekben tárgyalta Esterházyval.

NÉMET—MAGYAR MEGEGYEZÉS A CSEH TELEPESEK ÜGYÉBEN

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Felvidék visszacsatolásával szükségessé vált nagyszámu felvidéki cseh telepes jogviszonyának rendezése. Ebben a kérdésben már hosszabb ideje tárgyalások folynak egyrészt a magyar kormány, másrészt a cseh morva védnökség érdekeit képviselő német birodalmi kormány között. A tárgyalások vezetői dr. Sebestyén Pál, illetve von Schlatt követ voltak. Minthogy mindkét tárgyaló felet a méltányosság elve vezette, a tárgyalásokat kedvezően fejezték be s szeptemberben már aláírják a vonatkozó megegyezést.

Mit követel Magyarország Romániától?

A müncheni, majd később salzburgi és római tárgyalások óta minduntalan felmerül a kérdés a világsajtóban: Mit követel Magyarország? Minthogy illetékes tényezők erre vonatkozólag még soha határozott nyilatkozatot nem adtak, természetesen, hogy a kérdésre adott minden válsz csak találgatás.

Ezzel a kérdéssel foglalkozik a beográdi Politika is, amely tegnapi számában budapesti tudósítójának telefonjelentése alapján többek közt a következőket írja:

Még csak megközelítő felvilágosítást sem lehet szerezni itteni politikai körökben abban a tekintetben, hogy mit tartalmazott az a javaslat, amelyet a magyar küldöttség pénteken Turn-Szeverinben átnyújtott a román küldöttségnek. A magyar hivatalos körök álláspontját talán leginkább a Pester Lloyd augusztus 4-i cikke fejezi ki. Ebben a cikkben, amelyet a többi magyar lap is átvett, a magyar követelések kiinduló pontjaként a Beogradban 1918 szeptem-

ber 13-án megállapított demarkációs vonal szerepel. Ez a vonal a Szamos felső völgyétől Besztercén keresztül a Marosig húzódik s innen végig a Maros folyását követi a Tiszáig. Ami ezen a vonalon kívül van Erdélyben, arról akar a magyar kormány a román kormánnyal tárgyalni.

Most még nem tudni, hogy a hivatalos magyar emlékirat ezen az alapon nyugszik-e vagy pedig enyhült-e azóta. Inkább olyan hírek terjedtek el, hogy Magyarország még bővitette követeléseit, bár erről illetékes körökben nem nyilatkoztak s a magyar sajtó sem irt róla.

Hétfőn — írja a lap — valamivel többet tudunk majd s akkor valószínűleg eldőli, milyen eredmény várható a román-magyar tárgyalásoktól. Hétfőig semmisenem történik, aminek bizonyossága az is, hogy gróf Csáki külügyminiszter a hétvéget pihenéssel tölti vidéken.

Kiméretlen tengeri háború a Brit Szigetek ellen

Németország teljes tengeri zárlattal válaszol az angol kalózkodásra
Az olaszok ötnapos csata után elfoglalják Berberát
Kivonják az olasz flottát Alexandriából

Azokban a napokban, amikor Németország megkezdte nagy légitámadási sorozatát Anglia ellen s amikor Olaszország fokozott erővel halad előre Brit Szomáliában, Németország újabb hatásos intézkedést léptet életbe az angol világbirodalom felmorzsolására. Ezt az intézkedést a Német Távirati Iroda hosszabb hivatalos jelentésében hozza nyilvánosságra. A jelentés, amelyet a DNB augusztus 17-én délután adott ki Berlinben, többek közt a következőket tartalmazza:

Nagybritannia a háboru kezdetétől fogva egyre nagyobb mértékben sérti a tengeri háboru nemzetközi szabályait. Azzal, hogy minden élelmiszert dugárunak nyilvánított, vétett az emberiség leglemibb törvényei ellen. Ezzel a módszerrel, mint a világháboru-

ban is, a német asszonyokat és gyermekeket akarja Nagybritannia kiéhezíteni. Nagybritannia továbbá felfegyverezte kereskedelmi hajóit, elvette Norvégia, Dánia, Hollandia, Belgium és Franciaország kereskedelmi hajóit, hogy azokkal legalább részben pótolja saját veszteségeit, angol ellenőrzés alá akarja vonni az összes kereskedelmi hajókat, ami mind ellenkezik a nemzetközi szabályokkal.

Németország a legnagyobb figyelemmel kíséri hónapokon át az események ilyenirányu fejlődését, abban reménykedve, hogy végül mégis felülkerekedik a józan ész Anglia mostani urainál s nem folytatják majd ezt a kalózkodást. Ez a remény nem vált valóra, Nagybritannia elutasította a Führer legutolsó felhívását.

Eppen ezért a németbirodalmi kormány elhatározta, hogy az ellenségnek hasonlóval viszonz s minden erejével, az angolokéhoz hasonló kiméretlenséggel megakadályozza a Brit Szigetek körüli hajózást. Ma már nem Németország a »megszállott vár«, hanem Anglia. A német asszonyok és gyermekek ellen irányított sikertelen angol kiéheztetési blokádnak helyett Németország teljes tengeri zárlatot vezet be Anglia ellen s ezt ezennel közhírré is teszi. Anglia partjainál teljes erővel folyik a tengeri háboru, a vizeket német aknáknak árasztják el s a repülők minden hajót megtámadnak. Ennek következtében minden semleges hajót is, amely erre a vidékre merészkedik, a megsemmisülés veszélye fenyeget. A németbirodalmi kormány ezt jegyzékben hozza tudomására a semleges államok kormányainak azzal, hogy elhárít magáról minden felelősséget azokért a károkkért, amelyek ezeken a vizeken akár hajót, akár embert érnek. A semleges hajók tehát a saját érdekükben cselekszenek, ha távolmaradnak ettől a veszélyes vidéktől, amivel hozzájárulnak a háboru gyors befejezéséhez is.

NEM MEHETNEK HAZA AZ AMERIKAIK FINNSORSZÁGBÓL

Berlinből jelentik: Az USA berlini képviselője utján bejelentette a német kormánynak, hogy Pet-samóból rövidesen utnak indul egy hajó amerikai állampolgárokkal Newyorkba. A hajót könnyen felismerhetővé teszik s éjjel erősen kivilágítják, utvonatát pedig valamennyi háborus állam kormányával közlik, hogy bántódás ne érje. A német kormány erre az amerikai értesítésre azt a választ adta, hogy semmiféle felelősséget nem vállal azért a veszélyért, amelybe a hajó az Anglia körüli vizeken kerül. Ez a választ azt jelenti, hogy ez az amerikai hajó is a német tengeri zárlat alá esik.

vállal azért a veszélyért, amelybe a hajó az Anglia körüli vizeken kerül. Ez a választ azt jelenti, hogy ez az amerikai hajó is a német tengeri zárlat alá esik.

LAVAL TÁMADJA AZ ANGOL KORMÁNYT

Vichyből jelentik a Havas-iroda: Pierre Laval a »Moniteur«-ben éleshangu cikket írt Anglia ellen. Szemére veti az angol kormánynak, hogy most ki akarja éhezíteni Franciaországot, bizonyára há-lából azért, hogy annyi francia vér folyt a közelmúltban az angol érdekekért.

Az olaszok elfoglalták Brit Szomáli fővárosát

A Stefani-iroda jelentik: Az olasz csapatok ötnapos hőstes küzdelem után elfoglalták Brit Szomáli fővárosát, Berberát. A csatáren sokszáz angol (rhodéziai és indiai) katona holtteste fekszik.

Az olasz főhadiszállásnak ez a jelentése természetesen nagy örömet keltett egész Olaszországban. A Giornale d'Italia szerint Brit Szomáli néhány napon belül teljesen olasz kézben lesz s ezzel lényegesen megrövidül az afrikai harcétér.

REPÜLŐTÁMADÁS ALEXANDRIA ELLEN

A Stefani-iroda jelentik Tripolisból: Olasz repülők sikerrel bombázták Alexandria kikötőjét. Négy

angol sorhajó és több más hajó súlyos sérüléseket szenvedett. Olasz körökben valószínűnek tartják, hogy az angol hajók ezekután kivonulnak Alexandriából és más,

biztosabbnak látszó támaszpontot keresnek.

MIBEN REJLIK A NÉMET LÉGI HADERŐ FŐLÉNYE

A Német Távirati Iroda jelenti: Német katonai körök az alábbiakban látják Németország főlényét az angol repülők felett:

1. A német repülők közel vannak támadásuk céljához: az angol partokhoz s így mindig kétszer-háromszor annyi bombát vihetnek magukkal, mint az angol repülők.
2. Anglia közvetlenül betartozik a német repülők hadműveleti

területébe, míg Németország nagy-része ezen a területen kívül esik.

3. Anglia tengeri hírszolgálatát most már nagyon körülményes.

4. A német repülők nagyobb területen működhetnek, mint az angolok.

5. Anglia csak a legjobb gépeit használhatja repülőtámadásokra, a német repülők utja azonban lényegesen rövidebb s így minden-féle német repülő felhasználható bombázásra.

6. Az angol kikötőket állandóan fenyegeti a légitámadás veszélye.

Elsüllyesztett hajók

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A Hedrum nevű 2.325 tonnás svéd hajót szombaton az ir partok közelében megtorpedózták.

Ugyanott megtorpedózták a Cleen Macfey 6.628 tonnás angol teherszállító hajót.

A newyorki tengerészeti igazgatóság jelentése szerint megtorpedózták a Thetis 4.111 tonnás és Nauthilos 3.511 tonnás görög hajókat.

AZ OLASZ HARCTÉRI JELENTÉS

A Stefani-iroda jelenti: Az olasz főhadiszállás közlése szerint csapataink Brit Szomáliában Zei'ától minden irányban tovább nyomulnak előre. A Berberáért vívott harcban egy olasz repülőgépet el-tűnt. Északafrikában 7 angol Gloucester-mintáju gépet lőttünk le, 3 olasz gép nem tért vissza. Egy tengeralfjárónk elsüllyesztett egy 9.000 tonnás angol tartályhajót.

Légi villám-támadássá fokozódik a német hadviselés - mondják Londonban

Londonból jelentik: A német légitámadások, amelyek eddig főként az angol kikötők és a hajókaravánok ellen irányultak, az utóbbi napokban mind nagyobb méretekben és állandóan növekvő területek ellen ismétlődtek, ami arra mutat, hogy a német légi hadviselés, amely idáig inkább ostromzár jellegével bírt, légi villám-támadássá fokozódik. Az angol közvélemény józan realizmussal figyeli a fejleményeket. Az angol lapok s a rádió közli az angol hivatalos jelentésekkel ellenkező német jelentéseket is. Az angol szak-írók behatóan mérlegelik a legújabb német repülőgéptípusok teljesítményeit, az új német harcmodor előnyeit. Az eddigi tapasztalatok szerint a közvetlenül megvé-dendő területekről felszálló vadászrepülőgépek eredményesen közbe-léphetnek, mielőtt a támadó bombavetők feladatukat befejezhet-nék. Másrészt néhány száz bomba-vetőnél több alig operálhat egy-szerre ugyanazon légűrben.

Londoni szakértők valószínűnek tartják, hogy a nagy tartalékokkal rendelkező német légi haderő kész arra is, hogy naponként ezer bombavetőgépet küldjön támadásra egymást követő hullámokban.

Az eddigi támadások az angol partokat az északkelettől délektől felé vonuló körívben érték, ami nagyjából megfelel a német bombavetőket védő és kísérő vadász-gépek működési sugarának. Ezen a körívben túl a bombavetők ellen igen eredményesen működnek az angol vadászgépek.

Számítanak azzal, hogy nagyobb támadások esetén a német bombavetőgépek felhőj a vadászok kísé-rete nélkül is be fognak repülni az angol szigetek belső területei fölé is. Azzal még nincsenek tisztában, vajjon a támadások célja az angol légvédelem lehengerelése, a légihaderő felmorzsolása, a partra-szállás előkészítése, avagy az angol haderő lekötése fontos közel-keleti támadások idejére.

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége.

19

A férj nem tudta, hogy két felesége, a feleség nem tudta, hogy két férje van

Nyiregyházáról jelentik: Rendkívül érdekes kettős bigámia-ügyben folytat most nyomozást a nyirbátori csendőrség.

Pojtinger János erdőaltiszt, nyirbátori lakos a háboru előtt Németmokrán lakott. Az elmúlt hónapban származási irataira volt szüksége és ezért irt a németmokrái plébániára, kérve, hogy a szükséges anyakönyvi kivonatokat állítsák ki. Itt nagy meglepetéssel vették tudomásul, hogy Pojtinger János él és iratait kéri, amikor őt még 1926-ban holtá nyilvánították.

Pojtinger a háboru kitörése előtt, 1914 május 10-én esküdött meg Czauner Erzsébettel Németmokrán és a holtánnyilvánítt után felesége megegyszer férjhez ment. A plébániahivatal jelentést tett ezek után a csendőrségen.

Pojtinger kihallgatása során elmondta, hogy házasságkötése után néhány hónappal, 1914 őszén bevonult katonának, a harctérre került és alig 17 éves fiatal feleségét otthon hagyta Németmokrán. Pojtinger két évvel később

headta a válopert felesége ellen a técsői járásbíróson. Hogy a válokereset milyen eredménnyel végződött, azt nem tudja, mert közben ismét visszament a harctérre és fogóságba esett.

1919. év októberében jött haza Magyarországra, többször irt feleségének, de választ nem kapott.

Pojtinger nem ment vissza Németmokránra és így csak hallomásból tudta, hogy 1922-ben felesége meghalt, ezt neki egy ismerőse írta meg. Erre határozta el, hogy másodszor is megházasodik. Nyirbátorban megesküdött Titura Angelával és második házasságából két gyermeke született. Pojtinger azzal védekezett, hogyha tudta volna, hogy első felesége még él, másodszor nem házasodik meg.

Pojtinger első felesége, Czauner Erzsébet kihallgatása során

megdöbbenéssel fogadta a hirt, hogy első férje még él.

Ő is azt hitte, hogy Pojtinger évek óta halott. Czauner Erzsébetnek egy fiugyermeke van első házasságából és hat élő gyermeke második házasságából. A feleség elmondta, hogy ő törvényesen járt el, mert 1926-ban első férjét, Pojtinger Jánost holtá nyilvánította és csak azután esküdt meg második férjével.

A bonyolult kettős bigámia ügyében folyik a nyomozás.

JÓ BETEG

— Orvosi rendeletre naponta három port kell bevennem egy évökánál konyakban.

— És pontosan betartod az utasítást?

— Hát tudod, kérék a porokkal tízenegy napi hátralékban vagyok. Viszont a konyakkal legább négy héttel előre.

Az egyke és az alkohól dönti romba Franciaországot és Angliát

(Róma, augusztus.) — Aligha szorul hosszas bizonyításra, hogy a legutóbbi angol-francia vereség nem csupán stratégiai okokban leli magyarázatát. Igen fontos szerepet játszottak az események alakulásánál bizonyos lélektani és — last not least — biológiai tényezők is. Mindezek összejtásása és összegezezt hatása hozta létre azt a szomorú katasztrófát, amely most

az örvény szélére taszította azt a két nagy nemzetet,

amelynek egykor oly döntő befolyásuk volt a többi országok sorsára. Ennek a legutóbb említett biológiai oksorozatnak végzetes befolyásával és jelentőséggel foglalkozik az olasz Nicolo Castellino páratlanu érdekes cikke, amely csak nemrégiben jelent meg a római Nuova Antologiában.

Nicolo Castellino bravuros okfejtéssel és cáfolhatatlan logikával mutatja ki, hogy a francia-angol »debaclé«-nak szükségszerűen kellett következnie azoknak a megdőbentő biológiai rendelkezéseknek a következményeké, amelyek Anglia és Franciaország testén régóta rágódnak.

Franciaország és Anglia a legfejlettebb és legkultúraltabb fajokhoz tartozik. Éghajlat, talajkörnyezet mind alkalmasnak látszik felvirágoztatásukra, évszázados szabadságuk és egységes nemzeti létük pedig már egybeforrasztotta a régenre összeférhetetlen alapelemeket. A fajok nemezise mégis kimondta ezekre a népekre a legsúlyosabb ítéletet: a hanyatlást. Ez a hanyatlás nyert most drámai és véres, kézzel fogható és végleges kifejezést a katonai vereségben. Különböző, félreérthetetlen jelekből azonban már sokkal előbb világosan kitűnt.

Franciaország és Anglia lelki-leg már hosszú ideje beteg nemzetek.

Életük egész légköre egészségtelen, fülledt gőzökkel átítatott és nem tudja megadni népeinek azokat a friss és tisztult impulzusokat, amelyek — mint a reggeli szellő — életet adnak és tette ösztönöznek. Franciaország százötven esztendeje belemerült »halhatatlan elveinek« tömjénfüstjébe, amelyeket, mint holmi fétiseket, leboruiva tisztel. Hasonlóképpen az angolok; szent hagyománytisztelükkel belső gyermekességet áruznak el, amely értelmüket vesztett koreográfiákat kever meghaladott szükségességek külsőséges megnyilvánulásához.

Az angol bírák parókái egyenértékűek a francia »routine«-nal: a teremtőerő fáradtságát, fásultságát, elaggott mivoltát jelentik. Mindkét nemzet akaraterje jutott válságba. Ez pedig nem

más, mint a fiziológiai előregedésnek szellemi visszhangja.

Majd a francia születési arányszám ijesztő méretű csökkenéséről szólva, a következőket írja: Mig Franciaországban a születések szándékos korlátozása öszintén bevallott, sajnálatos bűn, Angliában ezt a nemcsak nemzetellenes, hanem legelsősorban természetellenes főbenjáró vétséget a szemforgató társadalom, hallgatolagos bűnrészsként,

kötelees biológiai és erkölcsi intézkedésnek tünteti fel.

Már Spencer, az evolucionizmus letűnt filozófusa fennen hirdette az elentézet az »egyénítés« és a »származás« között. Spencer azt állította, hogy a »tulajdon személyiség megszerzése akkora erőfeszítést követel, hogy ugyanannyival csökken a szaporodásra fordítandó erőgóc.« Spencer nyomában a »visszaélések törvényesítésére« irányuló jellegzetesen angol törekvés kitalálta a »birth-controlt«, amelyet a Népszövetség segítségével más népekre is rá akartak kényszeríteni.

Ennek következményeké 1871 és 1928 között Angliában a születések száma ötvenhárom százalékkal esett, tehát olyan arányban, ameyt semilyen más nép, még a francia sem ért el soha.

Mindkét országban közösek a bajok, bár Franciaországban szembe-tűnőbbek.

Itt több az egyke, mint Olaszországban és Németországban együttvéve...

A születési arányszám csökkenése mellett az életrend is hozzájárul a két nép helyzetének súlyosításához. A főleg állati proteínre alapozott életrend káros és ártalmas. A nehéz és fáradságos emésztés okozta nyugtalanság krónikus elmebeli lánghaságot okoz és gátlólag hat az ember alkotó készségére.

Az angolok nem túlzottan nagy szellemi frissessége mindig bőseges anyagot szolgáltatott kritikusainak. Legujabban pedig az amerikai Woods rájött arra, hogyan lehet párhuzamot vonni a nemes származás, a gyermekek csekély száma és a »gyors felfogás« között.

Az alkoholfogyasztásról szólva megemlíti Castellini, hogy

Anglia az erős szeszes és erjesztett italok hazája.

Londonban például az 1909-es, legutolsó hiteles adatok szerint a vendéglőkön és borpincéken kívül 5860 pálinkamérés volt. 1929-ben az angolok csaknem kilencven milliárd dinár értékű alkoholt fogyasztottak, amely összeg megközelítette az államháztartás mérlegét. Súlyosbító körülmény, hogy a nők a legmegátalkodottabb

alkoholfogyasztók.

Egy statisztikai kimutatás szerint »ezerkétszázharminchárom csecsemő hal meg évenként, akiket a részeg anyák álmukban agyonnyomnak.«

Az alkoholizmust illetően egyébként Franciaország áll a világ statisztikáinak élén. A mérsékelt és józanul táplálkozó franciák, ezek az egyébként igen takarékos emberek, évente két milliárdot juttatnak az állampénztárnak a szeszes italok fogyasztási adójával és

minden lakos 20.64 liter abszolút alkoholt fogyaszt évente.

Érdekes, hogy 1915-ben Franciaország fogyasztotta el a világ ürmospálinkatermelésének kétharmadát. Az alkoholizmus nem gátolja a születendő gyermeket fejlődésében, de hatalmába keríti a kis teremtést és üldözi egész életén át. Hány »szombat esti gyermek« népesíti a börtönöket vagy a menhelyeket!

A biológiai dekadencia végzetesen a szellemi hanyatláshoz vezet. Ne tévesszenek meg egyes fény sugarak, a színek elszórt pompája, elszigetelten jelentkező egyéneknek ragyogó elméje. Ezek mind csak elszórt jelenségek, sőt néha a bajnak hirhozői. A görögök a versenyeiknél igen bölcsen nem az egyéni teljesítményeket kívánták, hanem a csoportok összhangban levő gyakorlata nyerte el a díjat.

Az emberiség egyetértő, összehangolt munkásságot követel.

Közülünk — fejezi be cikkét Castellino — senkiesem örülhet két nemzet pusztulásának, amelyek egykor a világ nagy részének sorsát irányították. Végzetük azonban intó példakép lebegjen szemünk előtt!

Ellenfeleink tehetetlen elaggásával szemben álljon ott a mi kitarító munkánk, sohasem habozó önfeláldozásunk, a család iránti szeretetünk s eszményeinkbe vetett tevékeny és megrendíthetetlen hitünk... (c)

Üzembe helyezték a Bagdad-vasútfat

Mint a német lapok beszámolnak róla, Isztanbul ázsiai pályaudvarán röviddel ezelőtt olyan esemény történt, ami nyugalmasabb időkben az egész világ érdeklődését felkeltette volna. Egyik este ugyanis ügyszólván hangtalanul gürdült be az isztanbuli pályaudvarra az első Bagdadból érkező vonat. Ez a vonat

közvetlen összeköttetést létesít Isztanbul és azon át Európa, valamint a Perzsa-öböl között.

Olyan terv valósult meg ezzel, amely »Bagdad-vasút« néven szinte már világpolitikai tradícióvá vált. A vonatok hetenként kétszer közlekednek a jövőben a Boszporusz és Irák fővárosa között. A Távolkeletre vezető vízi ut a Suez-csatorna mellett, tehát most egy újabb szárazföldi összeköttetés létesült Isztanbulon, Moszulon és Bagdadon át, amely Baszaránál a Perzsa-öblöt is eléri. Csak a néhány száz méternyi széles Boszporusz választja el az európai vasúthálózatától.

Kedvtelenségénél? **Pyramidon** TABLETTA

Össz. veg. pod S. B. 1938 od 14. XII. 1938

Betörték a noviszádi Emléktájon éttermébe

Vasárnapra virradó éjjel vakmerő betörés történt a noviszádi Emléktájon földszintjén levő étterembe. A betörők az épület hátsó végében levő s a színpadra vezető ajtót törték fel, azon és a színpadon keresztül azután behatoltak az étterembe, amelyben záróra után már senkisésem tartózkodott.

Innen elvitték egy Hornyphon rádiót, egy írógépet, 15 játék-kártyát s a pincérek több ott-hagyott ruhadarabját, összesen mintegy 12 000 dinár értékben.

Az étterem bérlője, Mane Vranics ugyanabban az épületben aludt, de nem hallotta a betörést, amelyre csak reggel jött rá, amikor az étterembe ment.

A nyomozás az ismeretlen tettesek után erélyesen folyik.

Hatszázötvenezeren várnak amerikai vizumra

Most jelent meg az Egyesült Államokbeli Department of State jelentése a múlt évben kiadott bevándorlási vizumokról. A jelentés szerint 1939 június 30-ig az amerikai konzulátusok összesen 82.666 vizumot adtak bevándorlóknak.

Ez a szám az évi kvóta 38 százaléka felel meg; a konzulátusoknak joguk lett volna 153.774 vizumot kiadni. Természetesen azokban az országokban folyamodtak a legtöbben amerikai vizumért, ahol a faji, vallási, vagy politikai momentumok váltották azt ki.

Tizennyolc ország teljesen kimerítette a maga kvótaszámát a múlt évben, míg más országokból a bevándorlás igen szerény méreteket öltött. Így Angliából mindössze 3604 vizumot kértek, ami alig teszi ki a kvóta öt százalékát. Irország kvótája nyolc százalékát használta fel, a svédek is csak 11 százalékát használták ki. Ezzel szemben az együttes német és osztrák kvóta már 27.370 vizumkérést tett lehetővé, amit teljes egészében igénybe is vettek.

Kimerítette Lengyelország, Cseh és Szlovákország, Magyarország és Románia a maga teljes kvótáját. Az oroszok évi kvótájuk 95 százalékát használták fel, az olaszok pedig kvótájuk 75 százalékát vették igénybe.

A kiadott bevándorlási vizum 20 százalékát amerikai polgárok apjának, anyjának, kiskorú gyermekek számára utalták ki. A jelentés kimutatja, hogy 1939 június 30-án

657.353-ra emelkedett a várakozók listája.

amely különösen középeurópai államok országaira esik. Több mint 300.000 német, 115 ezer lengyel várakozik még vizumra.

NORVEGIÁBAN KEVÉS AZ EZÜSTRÓKA

Hogy ott kevés az ezüstróka, az csupán a norvég divatnöket bántja; Biztos, hogy nálunk ezután is minden Puccos dának lesz ezüstróka.

FANYAR TÓBIÁS

Egy debreceni főorvos szörnyű lovaskalandja a motorvonat alatt

Debrecenből jelentik: Szörnyű lovaskalandban volt része dr. Schmied Félix lovagnak, a debreceni OTI helyettes főorvosának. Ebben a kalandban a szerencse és a szerencsétlenség pillanatonként váltogatták egymást — s végül mégis a szerencse húzta le a könnyen végzetessé válható kaland serpenyőjét. Schmied doktor egy barátja társaságában kilovagolt a Nagy-erdőbe. Az Augusztus-szantórium közelében

lova hirtelen megbokrosodott vágtatni kezdett s a főorvost a közeli vasúti vágányra dobta. Schmied olyan szerencsétlenül zuhant le a lóról, hogy combcsontját eltörte s képtelen volt arra, hogy a sinről elvonsozolja magát.

A következő pillanatban vette észre, hogy Debrecen felől nagy sebességgel közeledik a Nyirbátor felé haladó motorvonat... Schmied végsőkig megfeszítette erejét, de sehogysem tudott a sinről le-

vergődni...

A katasztrófa elkerülhetetlennek látszott.

Amikor már csak néhány méterre volt a főorvostól a robogó motorvonat, Schmied bámulatos lélekjeléssel

hasrafeküdt, lelapult a vágányok között s a három kocsi-ból álló motorvonat máris elrobogott fölötte.

Barátja csak az utolsó másodperceit láthatta az idegfeszítő jelenetnek. Akkor ért a sinhez lovával. A motorvonat elrobogása után kétségbeesetten rohant a mozdulatlanul fekvő Schmiedhez.

Ekkor derült ki, hogy a főorvost még csak meg sem karcolta a fölötte elrobogó szerelvény.

A főorvost társa ezután fel emelte és elvitte a pályatestről, majd telefonon értesítette a mentőket, akik a »szerencsés« szerencsétlenség áldozatát beszállították a debreceni klinikára.

A francia tengerpart döntő szerepe a németek támadásában Anglia ellen

(Páris, augusztus.) Senki sem tud semmi biztosat, de mindenki arról beszél néhány napja Párisban, hogy az Anglia ellen induló német támadás már csak nagyon rövid idő kérdése. Érthető, ha ez a kérdés izgatja Páris: ezzel a küzdelemmel a világtörténelem egyik fontos fejezete zárul le és nyit utat az újnak. Franciaország közvetlenül is »érdekelte fél« benne, mert kikötői és tengerpartja valószínűleg döntő szerepet játszanak a hadműveletekben. De a párisiak azt is tudják, hogy az, ami a szigetország körül és fölött fog történni,

olyan harci »látványosság« lesz, amilyent még senki sem látott.

A felelőtlen találgatások között Pfeiffer altengernagy nyilatkozta az egyetlen, amely támpontot ad a közeli események elképzelésére. Ebből a nyilatkozatból fogalmat lehet alkotni arról, hogy a francia tengerpart milyen operációs bázissá vált Anglia ellen, hogyan és mire lehet a kikötőket, a tengeraltjárók és a miniatűr villámhajók kiindulási pontjával felhasználni. Az altengernagy nyilatkozata így szól:

— A fegyverszüneti megállapodások szerint a francia tengerpart a Garonne folyó torkolatától le egészen a spanyol határig a német haderő birtokában van. A tengerpart topográfiai tagozódása elég változatos. Dünnkirchentől Calais-ig a partvidék sík, Calais-tól nyugatra mintegy 160—180 méter magas hegyvonulat van, amely szinte folytatása a Dover-i krétahegyeknek. A La Manche csatornába előugró Cotentin félsziget átlagosan 200 méter magasságú fensík és Cherbourg-nál meredek sziklákban torpan meg a tengerben. Bretagne-ig ismét síkság következik, a félsziget maga azonban 400 méter magas zord kőhegyekkel

van borítva. Az Atlanti tengeri partvidék, még a viharos biscayai öböl is, tiszta síkság. Amíg az Atlanti és a Csatorna partok általában veszélytelenek, a Dieppe és Dünnkirchen közötti részt mélyen a tengerbenyuló homokpadok és zátonyok teszik veszélyessé.

Dünnkirchen körül a vizállás sokszor oly alacsony, hogy a nagyobb hajóknak kerülniök kell ezt a csatornarszt.

— A partvidék gazdag természet és mesterséges kikötő helyekben. A sajtóságos apály és dagály és a velük összefüggő időszakos áramlási jelenségek tökéletes tengerészeti ismereteket kívánnak. Ezzel a háttérrel kell számolni az operációs lehetőségek szempontjából.

— A francia csatornapart Dünnkirchentől Brestig 630 km hosszúságú. Vele szemben, átlagosan 150—160 km-es távolságra fekszik az angol tengerpart. Körülbelül a kanális közepén a Weitwight-sziget és Cherbourg között a csatorna 100 km-re szűkül össze. Le Havre-ig ismét szélesedik, onnan kezdve fokozatosan szűkül, Dover és Calais között már csak 31 km széles. Operációs szempontból mindebből főleg azt kell mérlegelni, hogy a gyors vízjárművek háromnegyed óra és négy óra közé eső idő alatt kelhetnek át a csatornán. Transzport hajóknál háromszoros időt kell alapul venni.

— A hadműveletek kiindulópontjával számbajöhetnek: Dünnkirchen, Calais, Boulegne, Abbeville, Dieppe, Le Havre, Caen, Cherbourg, St. Malo és Brest. Ezek a kikötők hatékony védőművekkel és kitérő vasúti összeköttetéssel rendelkeznek.

— A kiinduló pontok nagy száma és viszonylag kicsi távolság a tá-

madó számára jelentenek előnyt, mert az ellenség sohasem tudja, mely ponton fenyegeti veszély és nem tud időben védekezni. Ezért tehát állandóan, minden eshetőséggel szemben készenlétben kell lennie és erejét meg kell osztania valamennyi támadási irány felé.

— Ami a támadás módját illeti, a tengerészeten kívül nagy szerepet játszhatnak a légi fegyverek is. A fegyveremek együttműködése jelentette eddig is a legnagyobb biztonságot és a legnagyobb meglepetést. Ha a kanális ködös volta nehézségeket is okozhat, ugyanakkor lehetőséget nyújt meglepetésszerű akciókra. A csatorna szűkületeiben mindenféle hadieszköz felhasználható:

a villámhajók, aknák, tengeraltjárók, esetleg mesterséges köd alatt a siker legteljesebb reményében használhatók fel támadó akciókra.

— A francia partvidék különösen a tengeraltjáró fegyveremek számára nyújt nagy lehetőségeket. A német tengeraltjáróknak nem kell a nem teljesen veszélytelen Dover-i szoroson áthaladniok, vagy Shottlandig menniök, hogy az angol szállítási utakig érjenek. Huszonnégy óra alatt minden U-Boot akár Le Havreből, akár Cherbourg-ból, vagy Brestből fut ki, a St. Georges kikötőnél lehet és elvághatja az Atlanti-óceán felől jövő tengeri forgalmat Anglia irányában.

Pfeiffer altengernagy azzal fejezte be érdekes fejtegetését, hogy a francia tenger- és csatorna-partvidék kitűnő hadművelési támaszpontokat jelent az Anglia elleni küzdelemben.

(d. e.)

Német festmény-másolatok kiállítása Noviszádon

A noviszádi Emléktájon kistermében tegnap délelőtt ünnepélyes keretek közt nyitották meg a leghíresebb német festmények másolatainak kiállítását. A kiállítást a müncheni Akadémia rendezi.

Viszovics Vlada, a kulturszövetség alelnöke megnyitó beszédében hangoztatta, hogy ez a kiállítás újabb kapocs a jugoszláv—német kulturális érintkezés megszilárdításán. Dr. Bossmann Reinhold, a müncheni Akadémia lektora hangsúlyozta, hogy a kiállításnak kettős célja van: az egyik a német—jugoszláv barátság kimélyítése s a másik az, hogy a jugoszláviai közönség is megismerje a leghíresebb német festményeket.

A kiállítás augusztus 24-én zárul.

Francia-Marocco súlyos helyzetbe került a menekültek miatt

Rómából jelentik: Madridból olyan hírek érkeznek, hogy Francia-Marokkó igen súlyos helyzetbe került a menekültek nagy tömege miatt. Ezrével özönlenek Francia-Marokkóba idegenek és franciák s így

az élelmiszerellátást csupán 1 hónapra tudják biztosítani, a közlekedés fenntartására szükséges benzin pedig alig két hónapra elegendő. Casablanca szállói zsu folva vannak és az ellátásban már most is zökkenők mutatkoznak.

HIREK

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLABA IRASSÁTOK GYERMEKEIT KEITKEK!

ŐFELSÉGE MÁRIA KIRÁLYNÉ VÁLLALTA EGY SZUBOTICAI GYERMEK KERESZTANYASÁGÁT

Szuboticáról jelentik: Tegnap délelőtt keresztelték meg Rudinszky Gyula itteni földműves kilencedik gyermekét. A keresztanyaságot Őfelsége Mária királyné vállalta, aki szép ajándékkal kedveskedett az újszülött szüleinek. A keresztelési szertartáson Őfelsége Mária királyné képviselőjében Schnur Iván őrnagy jelent meg, ott volt továbbá dr. Evetovics Matija kultúr tanácsnok, Jovanovics Milán helyettes főszolgabíró és Paunovics Vojislav rendőrfőnök. Szubotica város 2000 dinárt ajándékozott a kilencgyermekes apának.

Féláru utazás Budapestre és visszafelé, úgy a jugoszláv, mint pedig a magyar vasutakon az Őszi Vásár alkalmából. Ingyenes magyar vízumokat a beográdi magyar követség és a zágربی magyar főkonzulátus adnak ki azoknak, akik jugoszláv utlevéllel rendelkezők. Ez alkalommal kezelési díj címen 34 dinár, vásárigazolvány fejében 60 dinár és visszaküldési portó küldendő be. Kedvezményes beutazás 1940 augusztus 26-tól szeptember 16-ig visszautazás 1940 szeptember 5-től szeptember 26-ig eszközölhető. A tartózkodási engedélyt Budapesten ingyenesen adják ki, indokolt esetekben hosszabb időre is.

... Igen, de az *Idol* terpentins

Halálozás. Szendrői jelentik: Vitye József tanító 53 éves korában hirtelen elhunyt. Váratlanul bekövetkezett halála nagy megdöbbenést keltett a községben és óriási részvét nyilvánult meg özvegye, valamint két fia iránt. 33 évig működött egyfolytában Szendrőn és a járás legjobb pedagógusa volt, halála nemcsak szeretett tanulóira, hanem az egész járásra nagy veszteséget jelent. A temetési szertartást Herresbacher Dénes szajáni esperes pápai kamarás végezte nagy papi segédlettel, résztvettek Watz Oszkár novikeseváci plébános szentszéki tanácsos, Polen Béla pót. szv. nikolai lelkész, Németh György csókai lelkész, Basch Nándor jázóvői lelkész, Agoston Ferenc padeji lelkész, valamint a környék tanítói nagy számmal. A temetési szertartás után Cseslyár Vojislav járási tanfelügyelő állományban, Herresbacher Dénes magyar, Abelshauzer Károly német nyelven bucsuztatta a halottat. A gyászbeszédet után a templomban gyászlótánc volt, majd Vitye József földi maradványait autón Gyakovóra szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

Kártyacsempészt fogtak el Kragujevácon. A kragujeváci rendőrség tegnap a Venezia-mulatóban letartóztatta Stark Franyót, egy Zágrebban székelő csempésztársaság tagját. Stark lebélyegzetlen kártyákat adott el és saját bevallása szerint az elmúlt három év alatt szépen keresett ezen az üzleten.

Talált keztyű a szerkesztőségünkben. Szombaton este a noviszádi Nyegoseva-uccában, a zárda körül, egy pár barna női keztyűt találtak. A keztyűt igazolt tulajdonosa átveheti a Reggeli Ujság szerkesztőségében.

Elmer kisasszony hőstette

»Az USA legbátrabb leánya« címét érdemelte ki Elisabeth Elmer kisasszony, egy newyorki ékszerész cég 19 éves géprónője, aki két veszedelmes gangszteret juttatott a rendőrség kezére. A két betörő a déli órákban behatolt az ékszerész irodájába, hogy kirabolja a páncélszekrényt. Revolvert szegeztek a leányra és kényszerítették, hogy adja át a páncélszekrény kulcsát. Azután a székhez kötötték a leányt és egy kendővel betömtek a száját. Mialatt azonban a két bandita a másik szobában a páncélszekrény körül foglalatoskodott, a bátor leánynak sikerült a szájába tömött kendőtől megszabadulnia.

Miss Elmer ezután nagy erőfeszítéssel leemelte a szájával a telefonkagylót és a fogai közé vett ceruzával letárasította a rendőrség hívószámát és halk hangon közölte a rendőrséggel, mi történik az ékszerészületben. Közben a banditák elkészültek a páncélszekrényvel és magukhoz véve a zsákmányt, menekülni akartak. Nagy meglepetésükre azonban az ékszerész cég ajtaja előtt már várta őket hat rendőr feléjük szegzett géppisztollyal. Mielőtt meglepetésükből magukhoz tértek volna, már kezükön volt a bilincs.

Üzleti szarka garázdálkodott Temerinben. Megirtuk, hogy Temerinben Puskás Zoltán vaskereskedőnél nyomára jöttek, hogy valaki az üzlet rendszeresen fosztogatja. A gyanu mindjárt Lotz József alkalmazottjára esett. A rendőrség el is fogta s átadta a bíróságnak. Lotz orgazdái között szerepelt N. István temerini fiú is. A vizsgálat folyamán bebizonyosodott, hogy N. István nem volt orgazdája Lotznak. Így az orgazdaság gyanúja megszűnt.

Pusztító szökőár az Egyesült Államokban. Georgetownból (Dél-Karolina) jelentik: Egy hírtelen támadt orkán Karolina tengerpartján eddig még soha nem tapasztalt magas szökőárt idézett elő. A szökőár elöntötte Charleston, Karolina legnagyobb városának üzleti negyedét és órákra elzárta a külvilágtól. Az orkán óriási homokpadot hurcolt magával és ez nagy károkat okozott más parti városban is. Részleteket még nem lehet tudni, minthogy a vihar több helyen megszakította a hírszolgálati összeköttetéseket.

BÁCSPETROVOSZELŐI HIREK. A község kiadta az utak mentén, az utszülkítések folytán megmaradt szántóföldjeit egy évi haszonbérbe. Hol-danként az átlagos bér 1400 dinárt tesz ki. — Szőke Pálné kéri azokat, akik valamit tudnak János nevű 17 éves fiáról, (160 cm. magas, szőkehajú, kerekarcú) valami uton-módon értesítsék. A fiú eltűnt s azóta nem adott életjelet magáról. — Özv. Kiss Ferencné szül. Szántó Rozália 81 éves korában elhunyt. Nagy részvét mellett temették el. — Az iskolaszék hétfőn, augusztus 19-én kiadja nyilvános ár-lejtésen az iskolaépületek javítási munkálatait. — Szombaton Budisin Trivo szolgabíró tárgyalást tartott a község házában. A tárgyalásra igen sok embert hívtak meg, akik szénahordás alatt berendezett kötelező munkán nem jelentek meg. Azokat, akik nem tudták kellőképp igazolni elmaradásukat, szigorúan megbüntette.

Megszökött az ökör a vágóhidról. Zenicáról jelentik: Szombaton délelőtt nagy riadalmat okozott a zenicai utcákon egy közönséges ökör. Az ökröt gazdája, egy helybeli mészáros, a vágóhidra vitte, hogy levágja. Az ökör azonban nem akart belenyugodni szomorú sorsába, megszökött a vágóhidról s közel két óra hosszat futkosott az utcákon, amíg meg tudták fogni. Az ökör több járókelőt fellökött.

Repülőbaleset New Jersey közelében és Kaliforniában. Az Egyesült Államok tengerészetihez beosztott egyik szárazföldi repülőgép New Jersey közelében lezuhant. A gép legénységének egy tagja meghalt, a pilóta életveszélyesen megsebesült. — Santa Monicából (Kalifornia) érkező jelentés szerint egy új zuhanóbombázó, amelyet a Douglas-repülőgépgyárban állítottak elő, első repülése során lezuhant. Pilótája szörnyethalt.

Kallio elnök nagylelkű ajánlása. Helsinkiből jelentik: Kallio elnök, akinek Finnországban két birtoka is van, mezőgazdasági ingatlanainak nagyobb részét nagylelkűen felajánlotta most a földönfutóvá vált karélliai menekültek telepítésére. Az átadott birtokrészek Kallio birtokának legértékesebb területei s az elnök az új tulajdonosokat személyesen fogja beiktatni a kiosztott parcellákba.

MALIGYOSI HIREK. A Kovács és Pesti féle kendergyárban tegnap délelőtt a kazánházban a gerenda tüzet fogott és kigyulladt. Szerencsére a tüzet idejében észrevették és a kéznél levő gyári fecskendővel eloltották. — Nagy Pálné és Zelenka Pálné között egy tejszállásból kifolyólag vita támadt. Mivel a nézetüket nem tudták összeegyeztetni, hajbakapáltak egymással és parázs verekedést rendeztek. Szabályszerű harcot vívtak, amelynek során Nagyné taktikája bizonyult eredményesebbnek. Sikerült Zelenkának néhány fogát is kiütni, mire a verekedés véget ért. A két harcias menyecske a béküléstről hallani sem akar. — O. József 17 éves cukrászinas már régebben kalandos terveket forgatott az agyában. Sehogy sem volt megelégedve a jelenlegi helyzetével és más, nagyobbra törő tervei voltak. A hét elején némi pénzt és a ruhaneműjét magához véve elhagyta a munkahelyét és ismeretlen helyre távozott. Szülei és munkaadója néhány napig vártak, de mivel nem jelentkezett, jelentették az esetet a rendőrségen.

Ki írja meg franciául a Mein Kampfot? Érdekes pályázatot hirdet a francia könyvkereskedő szövetség avignoni vezetősége. Ki írja meg Franciaország számára azt a könyvet, amelyet Hitler Adolf Németország számára írt? Kéziratok beküldése a lehető legsürgősebben a legnagyobb honorárium fejében. Így szól a hirdetés, amelyet derűs hangon figuráz ki a Völkischer Beobachter.

A magyar földművelésügyi miniszter Berlinben. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter, Darré bíró da'ni néppárti miniszter tavaszi magyarországi látogatásának viszonzására, vasárnap délután egyhetes hivatalos látogatásra Németországba utazott.

Ejtőernyős csapatok Bolíviában. Washingtonból jelentik: A bolíviai ejtőernyős csapatok most mutatkoztak be egy katonai díszszemle alkalmával.

Fabarakkokat rendel Németország Svédországban. Stockholm-ból jelentik: Svédországban rendelt a német kormány fabarakkokat a norvégiai megszálló német csapatok számára. A rendelés értéke 15 millió svéd koronát tesz ki.

A német akadémikusok ülésezése Noviszádon. A jugoszláviai német Akadémiakörének két napja ülésezik Noviszádon, a tagok és érdeklődők nagy részvétele mellett. Az országos kongresszus tárgysorozatán több előadás szerepel, szombaton este munkaközi ülést tartottak, tegnap délelőtt pedig diszközgyűlést, majd utána társasbédet a Habagban.

Megalakult a horvátbánsági »Prizad«. Zágreből jelentik: Szombaton tartotta alakuló ülését a Pogod, teljes nevén: Povlastyeno Goszpodarszko D. D. Banovine Hrvatszke. A Pogod a horvát bánság területén ugyanazt a munkakört tölti be, mint az ország többi részein a Prizad s a Prizaddal a legszorosabb egyetértésben fog működni.

Likai munkás is do'gozott a Maginot-vonalon. Mariborból jelentik: Néhány nappal ezelőtt a szlovéniai Sent Ily közelében Németországból átjött a határon egy szerker, amelyen Bogdan Petrovics likai munkás ült a családjával. Bogdan Petrovics a háború kitörésekor indult el Franciaországból, ahol több éven át tartózkodott s résztvett a Maginot-vonal építkezésénél is. Mariborba teljesen elszegényedve érkezett s gyűjtésből összehozott pénzen folytatta útját likai szülőföldjére, ahol bizonyára nem győz majd mesélni élményeiről.

Bulgáriában olesó a kenyér. Szófiából jelenti a beográdi Politika: Bulgáriában a kenyér ára már 25 év óta változatlanul 4, 5 és 6 leva, aszerint, milyen minőségű. Jugoszláv pénzre átszámítva ez az ár 2, 2,50 illetve 3 dinárnak felel meg.

SZTARAKANIZSAI HIREK. Az aradi anyakönyvi hivatal megküldötte Sztarakanizsára Bus Jánosné, született Sutus Terézia halotti anyakönyvi kivonatát, aki 1912 május 25-én halt el Aradon. Felhívtnak az elhunyt hozzátartozói, hogy a hivatalos okmányért haladéktalanul jelentkezzenek Milinov Nikola városi tiszviselőnél. — A kiskoruak és gondnokoltak ingatlanait az árvaszéki kiküldött közbefo'ltével az alábbi sorrendben adják ki: augusztus 21-én Uzunovicsevon, aug. 23-án a kanizsai belsőföldök Apró János-féle tanya közelében, augusztus 26-án Ve'ebiten, a Zagorac-féle vendéglő előtt, mindig reggel 8 órakor. — Pósa János helybeli kismalmos malmát átalakította paprikamalommá. Sztarakanizsán ez az egyetlen paprikamalom, bár már régebbi idő óta nagyban termel paprikát ez a város. Eddig mindig Horgosra jártak az emberek öröltetni.

Papirhiány Angliában. Nagy nehézségekkel küzd az angol könyvkiadás — jelenti a stockholmi sajtó. Egy nagy stockholmi könyvkereskedés már hosszabb ideje 12 különböző londoni kiadónál rendelt könyveket, de máig sem kapott egyetlen könyvet sem. Valószínű, hogy oly nagy a papirhiány, hogy a könyvportról le kellett mondaniok. Több angol lapban felmerült a terv, hogy a British Museum ujságtárának anyagából papírt kellene gyártani. Körülbelül 25 000 tonna ujságpapírról van szó. — nagyrészt a XV. századból —, amelynek pedig történelmi értéke van.

Divatba jött a gyaloghintó Pöstyénben. Nemrég egy előkelő gazdag kínai nyaralt Pöstyénben és egy ottani iparosnál riksát készíttetett magának. A vállalkozószellemű pöstyéni hamarosan lemásolták a kétkerekű gyaloghintót, ajtóval és tetővel látták el és elkeresztelték »infanteristának«. 130 riksa volt forgalomban legutóbb Pöstyénben, most azonban az autóbusz kezdő kiszorítani a Pöstyénbe átp'ántát kínai intézményt.

ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰESZET IRODALOM

**Tomboló sikert aratott
a Žimberi-zombori szépasszony
előadása Noviszádon**

A szubotícai Magyar Olvasókör műkedvelőinek szombatesti bemutatkozása a noviszádi Református Olvasókörben teljes mértékben sikerült. Az egyesület nagytermét a szó szoros értelmében zsufolásig megtöltötte a közönség. A közönség szinte lélekzetviasszafójtva figyelte az előadást, amely teljesen hibátlan volt. Noviszád közönsége részére természetesen külön érdekessége volt a darabnak az, hogy a darab cselekménye részben Noviszádon játszódik le és így a közönség nemcsak a díszletekről ismert rá Noviszád legszebb részére, hanem a szereplőkben is noviszádiakat láthatott. Különösen jól sikerült ebben a tekintetben Vincze Mihály Dungyverszki-maszkjja. A régi ismert szubotícai színészek ezuttal is pompás alakítást nyújtot-

tak. Raczkó Ilonka, Boldis Bella, Vincze Mihály, Kelemen Mancsi, Jandek Ferenc, B. Török Mancsi, Szabó Marci és Köhalmi Pál a nagyobb szerepekben játékkukkal, énekükkel és táncukkal egyaránt magukkal ragadták a közönséget. Kétúrók voltak a többiek is: Várhelyi János, Balázs Janka, Kiss István, Hegedüs János, Horváth István, Fontányi Lajos, Benyák Ferenc Bujdosó Rózsi, Babos Irén, Noszti Béla, Roth István, Kurai László és Gombos Péter. A közönség majdnem minden táncot megismételtetett. Szabó Márton a rendezésért szintén elismerést kapott. A zenekart Vojtehovszky Jarosláv vezényelte kifogástalanul. Előadás után kitűnően sikerült táncmulatságot tartottak.

A szubotícai Magyar Olvasókör hírei. Szubotícaról jelentik: A szubotícai Magyar Olvasókörben hétfőn három értekezletet tartanak. Hat órakor a napközi otthon felállítását vitatják meg, fél hétkor az építészeti bizottság, hét órakor pedig a szinügyi bizottság tart ülést.

A szubotícai Magyar Olvasókör színházi együttese Kotlinán a Csár-

dáskirálynőt mutatja be. Szubotícaról jelentik: A szubotícai Magyar Olvasókör színházi együttese újabb baranyai vendégszereplésére indul. Ezuttal Kálmán Imre: Csárdáskirálynő című operettjét mutatja be szabadtéri előadás keretében Kotlinán. A darab főszereplői Garay Béla, Szabó Márton, Köhalmi Pál, Noszti Béla, Raczkó Ilonka, Kelemen Mancsi, B. Török Mancsi.

KÖZGAZDASÁG

**Hatalmi harc
A VENEZUELAJ OLAJ KÖRÜL**

A Martinique elleni angol blokád háttere

Martinique gyarmatszigetet a brit hadihajók zárlat alá vették és rövid idő kérdése, mikor ismétlődik meg Martinique előtt az oráni tengeri ütközet a francia és angol tengeri hajók között. Erről szól a világsajtó egyik jelentése. Egy másik hír szerint az USA tengerészeti hatósága a feszült helyzetre való tekintettel torpedórombolókat küldött ki Martinique tájára a Karibi-tengerre, hivatalos jelentés szerint azért, hogy az USA szempontjából figyelemmel kísérjék a helyzet alakulását. Végül egy harmadik jelentés szerint az angol csapatok a holland kormány engedélyével partra szálltak Aruba holland szigeten és átvették a gyarmat védelmét.

E három, látszólag összefüggéstelen hír mögött a világpolitikának életbevágóan fontos problémája húzódik meg: **a venezuelai olaj kérdése.**

Ma ugyanis az angol légi és tengeri flotta nagyrészt a venezuelai olaj látja el üzemanyagát. Ha rétekintünk a térképre, egyszerűen megvilágosodik előttünk, miért volt fontos Anglia számára Martinique blokád alá helyezése, Aruba megszállása, végül, miért je-

lentek meg amerikai hadihajók a Martinique körüli vizeken.

I. MARTINIQUE

Ez a mintegy ezer négyzetkilométer nagyságú, hétszázötvenezer főnyi, főleg színesekből álló lakosságú sziget, amely a kis Antillák szigetkioszorujának második legnagyobb szigete, nem sokat hallatott eddig magáról. Legutóbb akkor foglalkozott vele a világsajtó, amikor 1902 májusában a kialudtnak vélt Montagne Pelée tűzhányó váratlanul kitört és

az új kor legnagyobb vulkánikus katasztrófáját okozta,

amennyiben teljesen elpusztította a sziget fővárosát, St. Pierre városát, harmincezer főnyi lakosságával együtt. Az előző századokban azonban gyakran folyt a szigetről háboruszkodás a franciák és angolok között, akik legutóbb 1808-ban, a napoleoni háborúk alatt foglalták el és tartották hosszabb ideig megszállva.

Amikor Franciaország levette a fegyvert, az angolok számára rendkívül megnőtt a sziget stratégiai jelentősége.

Martinique ugyanis nemcsak közel fekszik a venezuelai olajmezőkhöz és a venezuelai nyersolajat finomító Curacao és Aruba holland szigetekhez, hanem kitűnő természetes kikötőinél fogva igen alkalmas tengeralattjáró-támaszpont, ahonnan az ellenséges tengeralattjárók megbéníthatnák Venezuela délamerikai állam és a partjai előtt fekvő, ugyancsak olajtermelő Trinidad angol gyarmatsziget és Anglia közötti hajózást. Ez a hajóút ma fő úttöre Angliának, mert ezen szállítja a tankhajók véghetetlen sora a háború vévét, az olajat. Ezért fontos Anglia számára, hogy Martinique szigete a francia fegyverletétel következtében ne válhassék ellenséges flottatámaszponttá, hogy az ottlevő francia hadihajókat ne a németek, vagy az olaszok szereljék le, hanem az angolok, hogy a Martinique nemrég szállított amerikai repülőgépeket ne használhassa fel az ellenség esetleg Curacao és Aruba olajfinomítóinak szétrombolására, mert ezzel halálos sebet ejthetnének Anglián.

II. A VENEZUELAJ OLAJ

Martinique, Curacao és Aruba szigetei voltaképpen a venezuelai olaj miatt játszanak most szerepet a világpolitikában. Venezuelának, a több mint egymillió négyzetkilométeres, de csupán hárommillió lakosságú délamerikai államnak legnagyobb kincse az olaj. Ezért

olajkőztársaságnak is nevezik Venezuelát,

amelynek virágzása, jóléte szinte kizárólag az olajtól függ, amit eléggé megvilágít az a tény is, hogy a venezuelai kivitel értékének kilencven százalékát az olaj alkotja. Az ország belső jövedelmét is jórésztben az olaj szállítja. Két nagy világtröszt termeli a venezuelai olajat: az angol-holland érdekelttségű Royal Dutch Shell, amely a venezuelai olajmezők koncessziójának több mint ötven százalékát szerezte meg és az amerikai Rockefeller-féle olajtröszt: a Standard Oil Company, amely a koncessziók harmincöt százalékát birtokolja. Ezek a hatalmas vállalatok a koncessziókért ugyszólván semmit sem fizettek és olyan szerződésük van, amelynek értelmében a kiszállított olajmennyiség után tíz százalék kiviteli vámot, ezenfelül a termelt mennyiség értékének 7.5 százalékát fizetik a venezuelai kormánynak.

1917-ben, amidőn a Royal Dutch elnöke, Henry Deterding először indította meg a venezuelai őserdőben, különösen a Maracaibo-folyó mentén a hasonnevű öböl előtt az olajfurókat, az olaj csak kevés hasznot hozott a venezuelai államnak, amennyiben az első évek termelése alig haladta meg az évi egy-kétfélmillió tonnát, azonban csakhamar kiderült, hogy igazuk volt azoknak a geológusoknak, akik azt állították, hogy

Venezuelában rejtőzik a világ leggazdagabb olajmezője.

Venezuela csakhamar az USA után a második helyre került a világ olajtermelésében. Erről a második helyről csak az utóbbi években tudta leszorítani a Szevjet-Unió harmincegy millió tonnás termelésével a harmadik helyre. Azonban így is csak egymillió tonnával különbözik a szovjet-termelés a venezuelaitól. Újabb jelentések szerint az idén ismét meg fogja haladni a venezuelai termelés a szovjetét.

Az ember azt hihetné, hogy ilyen hallatlan és váratlanul felfedezett természeti kincs egy csapásra gazdaggá teszi azt az országot, amelyben találják.

Venezuela népe azonban az olaj ellenére is földhözragadt szegény maradt,

mert az olajvállalatok által beszolgáltatott hatalmas összegek nagyrészt Gomeznek, Venezuela 1908-tól 1935-ig mindenható urának zsebébe vándorolt.

Gomez Amerika egyik leggazdagabb embere lett, aki kíméletlen eszközökkel fojtott el minden elégedetlenséget, mely a népet elfogta, midőn látta, hogy az olajból csak Gomeznek és az angol-amerikai olajtrösztöknek van haszna. Amikor Gomez meghalt, a nép felházdott és az új elnök kénytelen volt Gomeznek mintegy harmincmillió dollárnyi vagyonát elkoboztatni és közcelok: a felhasználni. Ugyanakkor törvény útján vették el azokat a hatalmas földbirtokokat, amelyek jórészt természetesen gazdag olajmezők találhatók és amelyeket Gomez még életében több mint száz törvénytelen gyermekeknek ajándékozott.

Azóta Venezuelában egyre erősödő mozgalom indult meg, hogy mexikói mintára sajátítsák ki az idegen vállalatok olajterületeit és vegyék az olajmezőket államtulajdonba.

Egy másik sérelem, amely az idegen vállalatok részéről Venezuelát érte az, hogy

a Venezuelában termelt nyersolajat nem az országban dolgozzák fel,

hanem a Maracaibo öböl és a venezuelai partok közelében fekvő Curacao és Aruba holland szigetekre. Az olajvállalatok politikája ugyanis arra irányul, hogy mindig függő helyzetben tartásuk az olajmezők birtokában lévő országokat és ezért lehetőleg igyekezzenek megakadályozni azt, hogy ezeknek az országoknak önálló petróleum-feldolgozó iparuk legyen.

III. CURACAO ÉS ARUBA

Ez az önző politika vezette a venezuelai olajat kitermelő angol, holland és amerikai olajtrösztöt arra, hogy a venezuelai nyersolajat ne magában az országban, hanem e két holland szigeten finomítsák. E célból a Royal Dutch Curacao, a Standard Oil pedig Aruba szigetén rendezte be

a világ legnagyobb petróleumfinomító telepeit.

Ezeknek a teljesítményére jellemző, hogy az arubai finomító kapacitása napi 225.000 hordó olaj, a curacai finomító pedig napi 180.000 hordó. Mindkét szigeten évi tíz-tíz millió nyersolajat dolgoznak fel. Egy-egy finomítótelepen közel tízezer munkás dolgozik. Ezek a finomítók egyszériben a legvirágzóbb holland gyarmatokká varázsolták ezt a két szigetet, amelyek pedig még a század elején névtelen, terméketlen, vízhiányban szenvedő helyek voltak, amelyekre Hollandia alaposan ráfizetett. Egy-két évtized alatt Curacao és Aruba, amelyeket legfeljebb narancslikőrükről és szalmakalap-iparukról ismertek azelőtt,

a legvirágzóbb holland gyarmattá váltak, ahol sok-sok ezer ember talált kenyeret.

Az itt feldolgozott olajat óceánjáró tankhajók szállítják el Európába. A háború kitörése előtt Németország is e szigetektől kapta olajszükségletének negyvenhét százalékát. Amióta Franciaország kapitulált, a venezuelai olajnak szinte teljes mennyisége Angliába vándorol, az előbb említett víziúton. Martinique szigete előtt.

Ennek az olajnak a biztosítása végett blokálták az angol hadihajók Martinique-t, ezért szálltak partra Aruba szigeten, amelyet régebben a franciák tartottak megszállva és mivel Amerika is érdekelve van a venezuelai olajban, ezért küldtek amerikai torpedórombolókat a Karibi-tenger vizeire.

Parragi György

**A jó egyesületi vezetés,
a népművelés. Előadásokat
ingyen küld a Közművelődési Tanács.**

Anglia megvásárolja Egyiptom egész pamuttermését. Hivatalosan közölték, hogy a brit kormány 25-30 millió fontot irányzott elő arra, hogy megvásárolja Egyiptom egész pamuttermését. A vásárlás végrehajtására bizottságot neveztek ki, amely Kairóban székel. Az általános becslés szerint az egyiptomi termés körülbelül tízmillió cantar súlyu lesz.

Franciaországban is maximálják a gabona árát. Párisból jelentik: A francia kormány elhatározta a gabonaárak rögzítését. Ezzel tulajdonképpen a német példát követik, hiszen a gabonaárögzítést Németország már évekkal ezelőtt bevezette. A gabonaárak piaci árának meghatározása nagymértékben megkönnyíti a termelők kalkulációját.

Külön ruhaadagot kapnak a Németországban dolgozó lengyel munkások. Varsóból jelentik: A németországi lengyel munkásokra, főként a mezőgazdaságban dolgozó lengyelekre kevés ruházatukra való tekintettel nem alkalmazták a textilárakra vonatkozó szigorú korlátozásokat, sőt még pótzjegyeket is bocsátottak rendelkezésükre.

Növekszik a Németországba irányuló holland kivitel. Amszterdamból jelentik: Többmillió kilogrammal növekedett a holland konyhakerti vetemények németországi kivitele a zelőző évi szállításokhoz képest.

Megegyezésre vezettek a finn-orosz vasutügyi tárgyalások. A Moszkvában folytatott finn-orosz vasutügyi tárgyalások megegyezésre vezettek, amelynek alapján helyreállítják a Szovjetunió és Finnország közti közvetlen vasúti közlekedést. Külön megállapodás szabályozza a finnországi szovjetorosz támaszponttal, Hangövel való vasúti kapcsolatot. A tárgyalásokat rövidesen folytatják Moszkvában. Finn részről máris megtörtént minden műszaki előkészület a Szovjetunióval való vasúti kapcsolat újrafelvételére.

Leszállították a textilfogyasztás arányszámát Hollandiában. Hágából jelentik, hogy a 70 százalékra csökkentett fogyasztás arányszámát 65 százalékra szállították le. Arra való tekintettel, hogy a finom fonalak gyártásáról legtöbb helyen a durva minőségek előállítására tértek át, le kellett szállítani a munkaórát is. A 36 órás munkahetét már alig tartják be.

Pamuthiány Spanyolországban. A washingtoni spanyol nagykövetség megcáfolta azokat a vádakot, amelyek különböző részokről érték Spanyolországot amiatt, hogy állítólag Németország és Olaszország részére továbbadja az Amerikában vásárolt pamutot. A spanyol nagykövetség eme híreszteléssel kapcsolatban kijelentette, hogy a katalóniai pamutipart éppen a nagy nyersanyaghiány miatt kénytelenek voltak teljesen leállítani.

A jó egyesületi vezetés, a néoművelés. Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

SPORT

Nincs ellenfele a magyar vizilabda-válogatottnak

A magyar uszóbajnokság első napja

A magyar uszóbajnokság első napján, a margitszigeti Stadionban, mintegy 3000 főnyi közönség jelent meg. Az első nap műsorán uszósorozatok és válogatott vizilabda-mérkőzések szerepeltek.

Az uszósorozatok eredményei alapján bajnokságot a következők nyertek:
200 m gyorsúszás: Tátos 2 perc 17.4 mp.

200 m mellúszás: Fábán 2 perc 50.4 mp.

100 m hátúszás: Kovács 1 perc 13.2 mp.

4x200 m váltó: UTE (Galambos, Zólyomi, Gróf, Körösi) 9 perc 39.6 mp.

A hölgy-számokban a 100 m hátúszás bajnokságát Novák, a 400 m-es gyorsúszás bajnokságát Acs Ilonka nyerte.

Az uszósorozatok után előbb magyar-olasz, majd Magyarország/B-Németország vizilabda-mérkőzést rendeztek. Mindkét magyar csapat főnyesen győzött, a háború — úgy látszik — károsan érezeti hatását úgy az olasz, mint a német vízisportban. Minthogy

a belgák, franciák és hollandok sem játszhatnak egyelőre szerepet ebben a sportágban, a magyar vizilabda-csapatnak ma nincs komoly ellenfele a világon.

A mérkőzések eredményei:
Magyarország—Olaszország 5:1 (1:1). A magyar gólokat Halasy (2), Kislégi, Brandy és Hazai dobta, az olaszok egyetlen gólját Maioni szerezte. Játékvezető: Vlados (Beograd).

Magyarország/B—Németország 7:0 (2:0), góldobók: Bozsi és Tarics 3-3, Szívós. Játékvezető: Vlados (Beograd).

A négy csapat összeállítását a következő volt:

Olaszország: Buonocore — Budgarelli, Miaoni — Ognio — Goglioli, Ghira, Rastini.

Magyarország A) csapata: Mezei — Tolnai, Hazai — v. Halasy — Brandy, Kislégi, Somóczy.

Németország: Kühne — Kummer, Sternberger — Ullendahl — Hetfeld, Hauser, Tihorn.

Magyarország B): Mezei dr — Fábán, Laki — Molnár — Szívós, Tarics, Bozsi.

A petrovgrádi alszövetség új beosztása az 1941/42. bajnoki évre

Petrovgrádról jelentik: Annakidején megírtuk, hogy a petrovgrádi alszövetség választmánya megváltoztatta az alszövetségi bajnokság lejátszásának rendszerét és az osztályrendszer helyett a csoportrendszerre állította vissza, de a Szerb Szövetség ezt nem hagyta jóvá, hanem elrendelte, hogy az 1940/41 évi bajnokságot a régi rendszer szerint játsszák le. Ennek a határozatnak következtében a most kezdődő bajnoki évben még a régi rendszer marad érvényben, a következő bajnoki évre azonban az alszövetség új rendszert dolgozott ki, mely eltér minden eddigi bajnoki rendszertől.

Az új tervezet szerint a bajnokságot öt csoportban játsszák le. A csoportbeosztás a következő:

I. csoport: A jelenlegi elsőosztályú egyesületek, vagyis a Borac, Obilics, ZeSK, Radnicski, Vojvodina és Schwäbische (Petrovgrád), Szloga, ZeSK (Kikinda), Bánát, Jedinstvo (Pancevo).

II. csoport: Dusan Szilni, Viktoria, Radnicski, Vojvodina (Vrsac), BAK, Jupiter (Belacriqua), Herz SK és KSK (Ban. Karlovac).

III. csoport: PSK, Jadran (Pancevo) Rapid (Kraljevicsevo), Spárta (Debeljaca), Szlavia és KSK (Kovacsica),

Kerekpárverseny a Balaton körül. (Budapestről jelentik: A MKSz a balatoni kerülettel karöltve a »VII. Nemzetközi Sporthét« keretében augusztus 31-én és szeptember 1-én kétnapos balatonkörüli kerekpárversenyt rendez. Indulás augusztus 31-én a síófoki országot 12 km-es kövétől, délután 3 órakor, cél: S ófokon a vizitoronynál. Szeptember 1-én Síótok fürdőtelepen a Központi-szálló előtt d. e. 9 órakor;

Uzdin SK (Uzdin).

IV. csoport: Koszovo (Kikinda), Delija (Mokrin), Vojvodina (Dragutinovo), Rapid (Mastort) és Zvezda (Novibecsej).

V. csoport: Novacrnjai SK, Gragjanszki (Jasatomic) és Bánát (Elemir).

Az egyes csoportokba sorozott egyesületek kétfordulós, pontrendszerű bajnokságot játszanak, az alszövetségi döntőbe az első csoport első két helyezettje, a második, harmadik és negyedik csoport bajnoka kerül, az ötödik csoport bajnoka pedig minősített játsszik a döntőbejutásért. A döntőt is kétfordulós pontrendszer alapján bonyolítják le.

Az új bajnoki rendszer egyesíti a régi csoportrendszer és osztályrendszer minden hibáját és nem valószínű, hogy az érdekelt egyesületek hozzájárulnak. A rendszer nem nyújt egyforma lehetőséget a csapatoknak a döntőbejutásra, mert például a PSK sokkal könnyebben juthat a döntőbe, mint a maga csoportjának bajnoka, mint a Bánát, amely az első csoportban játszik jóval erősebb csapatok ellen, amellyel pedig kénytelen messzi utakat is megtenni.

Kerekpárverseny a Balaton körül. — Balatonfüred új vezetői. Augusztus 1-vel Balatonfüred fürdő vezetését Meszlényi Lambert és Schaller Mátyás tanárok vették át. — Az állami utépítési munkálatok tervezett balatoni körút megteremtése érdekében serényen folynak. A kereskedelemügyi miniszter a legkorszerűbb eszközökkel és nagy áldozatokkal építeti meg az utat.

SZÉP JÁTEKKAL, 6:1-RE GYŐZÖTT A NAK TOPOLÁN

A bácsstopolai JAK tegnap délután a Noviszádi AK első csapatát látta vendégül barátságos mérkőzésre. A mérkőzést, amelynek szépszámu közönsége volt, a noviszádi csapat főnyesen, iskolajátékkal nyerte. Góljait Bódy, Bartha és Thurzó (2-2) rugta, a JAK egyetlen gólját Turay II. szerezte. Játékvezető: Feiss. A JAK súlyos vereségét menti az a körülmény, hogy 4 tartalékkal állt ki s még fáradt volt a csütörtöki apatini mérkőzéstől, ahol 2-2 arányu döntetlent ért el az Apatini SK ellen.

MAGYARORSZÁG ATLÉTIKAI BAJNOKSÁGA

A Magyar Atlétikai Szövetség a Beszkárt sporttelepén rendezte meg idei bajnoki versenyét. Az első versenynap eredményei alapján az ujdonsült bajnokok a következők:

- Rudugrás: Zsuffka 390 cm.
- 800 m síkfutás: Harsányi 1 perc 55.9 mp.
- Távolugrás: Vermes 717 cm.
- 110 m gátfutás: Hidas 15.1 perc.
- 100 m síkfutás: Szigetvári 10.9 mp.
- Geregyvetés: Várszegi 65.45 m.
- 5000 m síkfutás: Kelen 14 perc 35 mp.

Futball-eredmények

SZUBOTICA:

- SZMTC-B—TANK 5:0 (4:0), bajnoki.
- Bohémia—Zrinyszki 6:2 (2:0), elsőosztályu bajnoki.
- Dulcsiz—SZMTC 3:2 (3:2), elsőosztályu bajnoki. A cukorgyári csapat jobb csatársorával megérdemelten győzött. Góljait Janyekovics (2) és Raab rugta, a szubotikai csapatból Lukovics és Elek volt eredményes.

TIZENKÉT KILÓS TOPÁZ-KRISTÁLY

Moszkvából jelentik: Sitomir vidékén, Volodarszko-Volinszki kerületben a geológusok óriási topázkristályt találtak. A hatalmas kristály

11.6 kilo súlyu.

A ritka nagyságu drágakövet a moszkvai tudományos akadémiának ajándékozták és geológiai muzeumában helyezték el.

A Dnyepropetrovszki bányászati intézet Ukrajnában igen értékes drágakőleletekre bukkant. A drágakővidék központja a Nagolnij-Osztrog-bánya, a Nagolmaja folyónak a Donecbe való torkolása környékén. Ebben a bányában sok sphalerit, ankerit és djemsonit kristályt találtak. Ez az utóbbi ásvány ólom és antimón keveréke. Különösen érdekes, hogy míg a djemsonit másutt csak tüalakban kristályosodik, itten 40 centiméter hosszú fonalakban is találtak.

SZOMBORI TERMÉNYTÖZSDE

Búza bácskai, szomborkörnyéki, 71 kilogramos 240.50, 72 kg-os 243, 73 kg-os 245.50, 74 kg-os 248, 75 kg-os 250.50, 76 kg-os 253, 77 kg-os 255.50, 78 kg-os 260.50, 79 kg-os 263 és 80 kg-os 265.50. — Arpa szomborkörnyéki és szerémi 272-275, bácskai, tavaszi 225-230, bányai 330-335. — Zab, bácskai és szerémi 265-270. — Liszt bácskai és bányai 0-ás 465-485, a többi változatlan.

„Puncsec kikapott, de még mindig a régi“

Bejeleződött a gödöllői verseny

A gödöllői nemzetközi teniszverseny utolsó napján a férfi páros, vegyes páros és női egyes döntőt bonyolítottak le. A versenynek ezúttal is nagyszámu közönsége volt, az élén Horthy Miklós kormányzóval és családjával.

A vegyes párost az olasz Tonolli-Romanoni pár nyerte, amely a döntőben 6:4, 6:3 arányban győzött a jugoszláv Flórián-Mitics pár ellen. A férfi párost a magyar Asbóth-Gábori pár nyerte a Romanoni-Stolpa pár ellen s a női egyest Körmöczy Zsuzsi, aki a döntőben Bárd ellen győzött.

A jugoszláv teniszezők tehát meglehetősen gyengén szerepeltek s a döntőbe jutott Flórián-Mitics pár kivételével valamennyien már az elődöntőkben elváltak.

A versenyrel kapcsolatban a budapesti Sporthírlap Puncsec Franya jugoszláv bajnokról hosszabb cikket közöl, amelynek érdekesebb részleteit itt adjuk:

Puncsec — hiába — még mindig csak Puncsec. Az utóbbi időben elszünetelt néhány vereség nem tudja megtörni nagy hírnevét. Szerdán, amikor meglátták a gödöllői pályán, mindenki órá volt kíváncsi. Frigyesyvel játszik. Kissé nehézkesnek látszik a mozgása és az adogatáskor nagyokat szuszog. Győz könnyen és a mérkőzés után beszélgetünk vele.

— Másfél hónapig nem teniszezem — mondja — és ezt még mindig érzem.

— Mi volt a baj?

— A szívem kezdett rakoncátlankodni. Tizennégy napig feküdtem ágyban és alig kaptam levegőt.

— És most már teljesen rendben van?

— Nem egészen. Egy hónapig akarok még játszani és télen szeretnék egészen rendbe jönni.

Puncsec egyébként jó erőben van. Kissé talán nehezebb is a kelleténél. Mikor ezt mondjuk neki, így válaszol:

— Ezt a kis súlytöbbletet is a betegségem alatt szedtem fel.

Az Asbóth-Stolpa-mérkőzést nézzük, Puncsec megjegyzésekkel kíséri Asbóth játékát:

— Milyen nagy kedvvel játszik a Jóska. Hiába, így lehet csak igazán jól teniszezni! És milyen könnyedén mozog a pályán. Nagyon megtanult teniszezni!

Puncsecról az a hír terjedt el, hogy szeptemberben Amerikába megy.

— Tényleg szeretnék az ősszel Amerikába menni, — válaszol a kérdéseinkre. — De nem játszani akarok kiint, hanem pihenni. Csak nagyon kockázatos most az út. Augusztus 15-én mehettem volna, de később szeretnék menni.

Puncsecet a pályára szólítják Szentpéterivel, kétszeres legyőzőjével játszik. Puncsec nagyon vigyáz minden labdájára. Szinte iskolatiszt mutat be Hallani is a közönség köréből:

— Megint kitünő formában van a Franyó

Csütörtökön ugyan kikapott Romanonitól Jó játék után! A mérkőzés végén ezt a magyarázatot adta:

— Kedden tudtam csak meg, hogy Gödöllőn indulnom kell. Nekem már Besztercebányán kellene lennem a szlovák bajnokságon. Pallada már odautazott és csütörtök estére nekem is ott kell lennem. Ezért ideges voltam.

Rövid sport hírek

A Szerb Kerékpáros Szövetség idei nagy versenyének utvonala: Beograd, Sabac, Szarajevó, Visegrad, Csacsak, Koszovszka Mitrovica, Szkopje, Vranje, Nis, Beograd. A verseny rendezőse és a lapok tudósítói ma és holnap autókön járnak be a távot.

Pozsonyban a DSK 3:1 arányban győzött a Pokrok nevű csapat ellen a Szlovák Liga minősítő döntőmérkőzésén. A DSK ezzel a győzelmével bejutott a ligába.

Szplitten, az Adria-bajnokságot folytató egyetközi uszóversenyen a lyublyanai Illiria 66:42 arányban győzött a Jadran ellen. Vízilabdában 6:0 volt az eredmény a Jadran javára.

A bolgár válogatott futbalcsapat, az oroszok szófiai vendéglátásának visszonzására, szeptemberben több mérkőzést játszik Oroszországban, nevezetesen Moszkva, Leningrád és Kiev városokban.

A beográdi Politika tegnap számban cikket közöl a jugoszláv tenisz hanyatlásáról. A lap szerint Kukulyevics nem jön vissza Indiából, Puncsec, Mitics és Pallada pedig gyengén szerepel az utóbbi időben s így a jugoszláv tenisz súlypontja Zágrebból átmegy Beogradba. A beográdi játékosok között több nagy ígéret van, mint Branovics, Szmerdu, stb.

A XI. Balkán-játékokat az idén Törökország rendezti. A törökök eddig még a háboru ellenére sem mondták le a balkáni olimpiát s úgy tervezik, hogy azt október közepén tartják meg Isztanbulban.

SZENTAI határban 22 lánccsörgő szántóföld tanyával haszonbérbe kiadó. Ifj. Szeles András, Szent. Ivana Szenkovicsa 5. 4774

FIATAL kisegítő lányt felvesz Kraus órák, Noviszád, Pasiceva 32. 4791

II.

»Sportolásnál hogyha lankad — legyen kéznél NÖVENYHARMAT!« Ára patikákban, boltokban 14 dinár. 1879

DR. FILIPON CREM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban és kereskedésekben. APOTEKA KÜCHLER, VRSAC. 2474

MIEGVÉTELRE KERESÉK, 1 téztagasztó gépet 2 küblivel, egy morzsadarálót, egy osztógépet luxussüteményhez Monasevics, Noviszád, Pasiceva 9. 4729

ALKALMI VÉTEL! Piac közvetlen közelében, sürgősen eladó telek, 13 méter fronttal, rengeteg felhasználható épület anyaggal 150.000 dinárért. Kifűző tőkebefektetés. »Ingatlanforgalmi Iroda«, Noviszád, Zselyeznicska 1. 4730

PAPI HÁZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Közelben olcsó és jó vendéglők. Cím a kiadóhivatalban. 4698

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futcsoki part) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: André Dezoš
A kiadóhivatal telek: Elazsek Ferenc
Prijemata — Előfizetés:
Egy óra 25 — dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80 — dinár
(kihordó útján 85 din.)
Félévre 160 — dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izrazi svakodnevo Megjelenik naponta
Poštacékovni račun — Postacsékszámla:
Beograd, 59.754; Zagreb, 46.692

Mikor az ajtó becsukódott Praczek mögött, Rudi, aki addig az íróasztala mellett ült, fölállott s pár lépést tett a tiszteltreméltó öregur felé:

— Isten hozta, uram, — mondotta németül — mivel szolgálhatok?

Az ezüsthaju aggastyán csak állt az ajtóban s nem szólt egy szót sem. Nagyon zavartnak s elfogultnak látszott.

Rudi nem tudta mire vélni a kései látogató hallgatását.

Egyszer csak látja, hogy egész testében reszketni kezd.

— Foglaljon helyet uram, — szólt szívélyes hangon, hozzá sietve. — Talán hirtelenül rosszul érzi magát?

A látogató fehér feje ziháló mellére esett, alakja megtántorodott.

Rudi gyorsan feléje nyújtotta a kezét, hogy segítségére legyen s odavezesse a karosszék egyikéhez.

Résztételt volt az öregur iránt, akinek megjelenése s egész egyénisége sajátos érzéseket ébresztett lelkében.

Mikor nyájasan feléje nyújtotta a kezét, az aggastyán hirtelen térdre roskadt előtte s reszkető kezével megfogva a kezét, azt ajkához szorította.

Rudi csak rádöbbsent az előtte térdelő öregember arcára, amelyen most kövér könnycseppek gördültek végig s a meglepetés akaratlan kiáltása röppent el az ajkáról:

Rejtélyes történet a szűk és előző Budapesti málysgéiből

(143)

— Praczek bácsi!... Nagybátyám!

Gyorsan lehajolt s térdeplő helyzetéből fölemelve az öregot, magához ölelte.

És most egy szót mondott, gyöngéden és szeretettel, amely a lelke fenekéig megrendítette az aggastyánt:

— Atyám!

Ez az egy szó magában foglalta Praczekre nézve a földön elérhető legnagyobb üdvösséget; azt a szülői boldogságot, amely más apát mint tavaszi verőfényt vesz körül, de amely után ő egész életében hiába epekedett.

Záporoként omlottak a könnyei, ahogy viszonzta Rudi ölelését s végre bátran kiejthette ajkán ő is: — Fiam, édes, egyetlen jó fiam!

Bizony Rudi szemei is megnevésedtek, pedig ő akkor sirt utoljára, amikor, valamikor réges-régen az a bolond eset történt vele, hogy szakított drága Marcsájával.

Hogy aztán Praczek jól kisírta magát, nagy vidám boldogságot

»A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

érezett maga körül kivirágozni s úgy érezte magát, mintha az Ingomari-völgy fényessége mindörökké odaköltözött volna a lelkébe.

Szemközt ült a fiával, kényelmes karosszékben s gyönyörködve legeltette szemeit annak férfiasan szép arcvonásain.

— De hát honnét tudtad te meg, édes Rudim, hogy én igazában az atyád vagyok? — kérdezte aztán tőle nagy érdeklődéssel.

— Amikor azok a szörnyű események lezajlottak, — beszélt el Rudi — Mallóry bárót eltemették s te titokzatos módon eltűntél a Rókus-kórházból, a legaprólékosabb nyomozást rendeltem el föl-kutatásodra. Utasításomra a hatóságok életed minden mozzanatát megállapították, míg végre kiderült, hogy sohasem volt nővéred, ahogy velem elhitetted, sem semmiféle közeli rokonod nem létezett.

— Ez igaz, — jegyezte meg Praczek.

— Nos tehát, most már bizonyos volt, hogy én akárki is vagyok, de unokaöcséd nem lehetek. Honnét volt hát tebenned irántam az a meleg szeretet, amely jóformán atyai volt? Tovább nyomoztam, most már saját magam, sok emberrel beszéltem, aki téged hajdanában ismert s így végre is megállapítottam a valóságot: hogy én a fiad vagyok s csak azért titoktold el ezt előttem, nehogy árnyék essen reám is, ha... ha bűneid napfényre kerülnek.

Praczek összerázkódott és mély aggodalommal nézett a fiára.

— Igen, bűnös voltál, apám, — mondotta éles hangon — nem tagadhatsz le semmit, mindent tudok! Cinikosa voltál Mallóry bárónak...

— Kényszerített!...

— Tudom. Az se ismeretlen előttem, hogy ő hálából, amiért kimentetted a koporsóból, megmérgeztél s maga helyett téged zárt élőhalottként a koporsóba, hogy ott nyomorultul elpusztuljál. Ezt ma este óta tudom, Mallóry báró egykori kis inasától, aki mindent elbeszél s e-mondta azt is, hogy téged kiszabadított a koporsóból, hogy tehát esetleg még életben vagy.

— S nem üzöl el magadtól most, hogy mindent tudsz fölölem? — kérdezte Praczek aggodalmasan.

(Folytatjuk)